

גורר אנל העורמת

היכן היא המולדת?

ר"מ גבוהה גבוהה על השלום ופועלים בכיוון ההפוך — כי השלום הוא מצב נפש, השלום הוא נכונות שלב.
 הוא הבין שלא יהיה שלום אם לא נבין ואף נאהב את העם השני — כשם שלא יהיה שלום אם העם השני לא יבין ולא יקבל אותנו בליבו.
 כשם שלא ייתכן שילוב עדות עמנו, ויצירת אומה עברית אחת, אם לא יהיו אהבה וכבוד בלב האשכנזים לתרבותם ולערכם של בני עדות המזרח, ולהיפך.
 הנשיא בן צבי הוכיח בכמה מחקריו כי ערביי הגליל הם צאצאי הישראלים — בני ישראל שקיבלו בתקופה מוקדמת את דת הנוצרי ודת מוחמד ושפת ערב. אם נבין אמת זו, אם נחוש אותה, הרי ממילא ישתנה יחסנו אל בני הארץ הזאת — שאינם אויבינו מקדם, אלא אחים שקיבלו דת ותרבות אחרות, קרובות וסמוכות, ולאחר מכן הצטרפו לאומה חדשה, שגם היא קרובה וסמוכה לנו, אף כי כיום נוטשה בנינו מלחמה, מלחמת אחים אכזרית ועקובה מדם.

יחד, מול הצלבנים

איך אפשר להבין את רציפות היישוב היהודי בארץ, כלשונו הצעת החוק, מבלי להבין את יחסי הגומלין ההדוקים בינו ובין שאר בני הארץ?
 האם לא נזכור, למשל, כי בבוא הצלבנים לארץ, עמדו מוסלמים ויהודים, שכם אל שכם, על חומות עריה, הגנו יחדיו בגבורה עילי אית על חיפה, ניטחו יחדיו בידי הפולש האכזרי בחוצות ירושלים העתיקה — אותן חוצות שבהן הוטמנו, השבוע, מיטעני הנפץ בידי בני העם האחד נגד בני העם השני?
 פרקים אלה — והם רבים ומפוארים — צריכים לשמש נושא ליד בן צבי, ברוחו של הנשיא המנוח.
 אני מקווה ש"יד בן צבי" תממן מחקרים על יחסי הגומלין האלה בין שני עמי הארץ, מחקרים שיביאו רוח של אחוות עמים, שיבליטו את האור הגדול של ידידות ישראל-ערב בארץ ובמרחב השמי כולו ברוב התקופות, מבלי להסתיר את הצילום שהיו ושישנם כיום, ואשר ייעלמו מחר, כשתאיר שוב השמש הגדולה של השלום.

עתידו של טדי קולק

בחוק מוזכר, כאחד מחברי המועצה של יד בן צבי, נציג עיריית ירושלים.
 ראשה הנוכחי של עיריית ירושלים רכש לעצמו תהילה באומץ ליבו האזרחי, בהשמיצו רעיונות של שלום לגבי עתיד עיר השלום, בניגוד להלכי-רוח מסוימים בעירו.
 בניקורי בארצות-הברית זה עתה שמעתי את שבתו בפי כמה מסובי המדינאים, העמלים למען השלום במרחבנו.
 עתה נפוצו ידיעות כי נעשה נסיון להעניש את ראש העיר על אומץ ליבו, ולהחליפו באחר. אני מקווה כי נציג העירייה במועצת "יד בן צבי", אחרי הבחירות, יהיה ראשיהעיר טדי קולק.

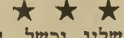
כבוד היושבי ראש, כנסת נכבדה, אורחת נכבדה.
 ביראת כבוד לזכרו של יצחק בן צבי ולרוחו, אני אצביע בעד הצעת החוק, ואציע להעמיד בראש סעיף המטרות של יד בן צבי את המילים לאמור: "להעמיד בעם את תודעת רציפות דברי הימים של ארץ ישראל בכל תקופותיה, משחר ההיסטוריה ועד היום."
לא פעם התנגדנו בכנסת זו למגמה לקרוע את תולדות התקופות העבריות בתולדות היישוב העברי מריקמת ההיסטוריה הכללית של ארץ ישראל — קריעה המביאה לפצע עמוק בתודעת בני הארץ.
 מגמה זו פירושה: להעמיד גישה שיבטית צרה מול גישה מולדתית רחבה, המחנכת לאהבת המולדת כולה — על כל חלקיה, על כל תקופותיה, על כל ימי זוהרה, על כל אתריה, המזדקרים היום ביופיים ובהדרם לעינינו: המיובח הכנעני ואורחות המלך שלמה במגידו; הכנסייה הביזנטית ומיסגד הסלע של ימי הכלפים הראשונים בירושלים; מצבת הצלבנים בכוכב-הרוח ומיגדל הממלוכים ברמלה; שער שכם של השולטן סוליימאן בירושלים ומיסגד השייך ג'עפר בעכו; שדות הקרב של תשי"ח ואתרי הגבורה של ימינו. כל אלה הם מולדת, מולדת בה חיים שני עמים ובני שלוש דתות, אשר השלום ביניהם בוא יבוא, ויפתח דף חדש ומהיר יותר בתולדותיה.

השולטן סוליימאן הגדול

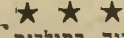
האם יגיד בן: אוהב אני את אמי רק בימים שבהם האירה פנים לי, ולא לאחי? האם יגיד: אני מקבל את עברה של אמי רק בתקופה המוצאת חן בעיני, ופוסל את השאר?
מלחמת-אחים אכזרית
 הנשיא יצחק בן צבי, זכרונו לברכה, האמין בשלום זה וחתר אליו. הוא הבין דבר שאין מבינים כיום מרבית המדינאים, המדבי "הגב" רחל ינאית, אלמנת הנשיא. היינו היחידים שבירכו אותה.

מאבק אחד שלנו, לו הקדשנו ארבע שנים רצופות, הגיע השבוע לידי נצחון. נצחון חלקי — אך חשוב.
 אחרי שמליאת הכנסת העבירה לוועדת הכספים את הצעתנו לסדרהיום, שבאה לי הבטיח לכל חייל נסיעה חינם בכל הקחים, הגישה החקרה השבוע את המלצותיהם.
 היא לא קיבלה את מלאו תביעותינו. לא נקבע, כפי שדרשנו, שכל חייל במדים יור כל אוטומטיסט לנסוע חינם בכל קחי הרכבת והאוטובוסים — כמו חברי הכנסת.
 אבל היא קיבלה המלצות חשובות. החיילים יסעו חינם ברכבת, והם יסעו חינם בקווים הבינעירוניים — אם ברכב צבאי מיוחד, אם באוטובוסים, לפי סידורים מיוחדים. זהו הרבה — אך לא הכל. המאבק עוד יצטרך להימשך, בכנסת השביעית.

מאבק אחר שלנו נכשל, לצערנו, לחלוטין — המאבק על הנוכחות בכנסת. ככל שמתקרבת כנסת זו לגמר, כך יורדת הנוכחות. ליוני השבוע האחרון נסתיימו בהצבעה על חוק חשוב ביותר, המעניק לתעשייה הקלומים שיסתכמו ב-10 מיליון ל"י, והמנהיג שיוניים חשובים אחרים. כשהורמו הידיים, תבעתי למנות את ה"קולות. וכך נקבע רשמית בפרוטוקול כי בעד החוק היו 10 (ובכללם אני), נגד 1 (רק"ח) ונמנע 1 (מק"י) — בסך הכל 12 בראשית השבוע ערכתי ספירה משלי. ב"יום ב", בשעה 6.45 אחרי-הצהריים, כאשר נזון חוק הנוגע כימעת לכל אורח (הבטחת הבנייה ההוגנת של דירות למכירה) נכחו באולם, מלבד היו"ר (בן-אליעזר), השר (בנטוב), הנואם (אנקוריון) ואני — ש"ב" ע"ה חברי כנסת.

רשימת הנוכחים: המערך — 3 מתוך 63 (נמיר, שורש, דגני), גח"ל — 1 מתוך 22 (גולדשטיין), מפד"ל — 2 מתוך 11 (בורג, זוארק), ל"ע — 1 מתוך 4 (אליעד), נעדרו כליי סיעות המרכז-החופ"ש, רק"ח, אג"י, פא"י, מק"י, הסיעות ה"ערביות, בן-גוריון.

בפעם הראשונה בתולדות הכנסת הניחה הממשלה, בשבוע שעבר, על שולחן-הכתיב, לקריאה ראשונה, חוק הנושא את שמי. בעתה קיבלה הכנסת, בדיון טרומי, הצעת-חוק פרטית שלנו שנועדה להחיל על שידוריסטליתיה בבחירות את ההוראות ש"נקבעו לגבי שידוריסטלית. לפי הצעה זו, היתה סיעתנו צריכה לקבל 29 דקות שידור. בתעודה התנגד המערך להצעה זו. הוא רצה להקטין את חלקנו לחצי, להגדיל את חלקו העצום בשעה נוספת. במאבק קשה ביטלנו את ההוספת למפלגות הגדולות — אך בחוק הנושא את שמי הורד החלק של סיעתנו ל-14 דקות.

תודה לאל - ולגולדה

ברורה, להביא לאותו שלום שהכנסת הח' לטסה עליו, שאת מכריזה עליו — כלומר, למשאומתן ישיר ב"שלב מסויים של ה"דיונים, אשר יסתכם בחוזה ישרי.
 זוהי דרך בעיני דת סיכויים לי שלום. ידוע שי אנחנו רוגלים בדרך שנייה, שי היא בעינינו טדי כה יותר ובעקבת סיכויים רבים יותר להגיע לשלום — הדרך של הידברות ישירה עם העם הפלסטיני.

גולדה

"חזון" — מופקפק מאד. זהו החזון הסוציאלי של רודזיה ושל אפריקה הדרומית, של מדינה שיש בה עם שליט, ההופך למעמד שליט ומנצל, ועם נשלט, ההופך למעמד נשלט ומנוצל.
 אמרה ראש-הממשלה — וזהו אחד הי מקרים הנדירים שאני מוצא את עצמי בה הסכמה עימה...
גולדה מאיר: תודה לאל ש"אלה היקרים נדירים."
אורי אבנרי: תודה לאל, בי עיני שנינו, גבירתי.

החזון הזה הוא סכנה לקיומו של העם הזה, סכנה לקיום המדינה הזאת, יותר מאשר ההשלכות האחרות של גישת חברי הכנסת תמיר. ראש-הממשלה אמרה, כאשר התייחסה ל"סיכויי השלום: אין על מה להתחכת. כל"מ, אין שום סיכוי. לפי מיטב הבנתו, אין זה נכון. בספק שטרחתי לערוך בעצמי בחו"ל נסתבר לי שישיחות ארבע המעצמות מתנהלות במגמה

תחושה לאומית אמיתית, שאינם מבינים תחושה לאומית מהי, אלא שנוגעים הם בג"דול ממאיר שהוא הפוכו של לאומנות אמיתית — שובניזם, גרווע מזה.
שהרי אדם לאומי, החש בתחושה לאומית משלו, מוכרח להבין את התחושה הלאומית של הזולת, את עוצמתה של התחושה הלאומית, על מנת, על הטוב והרע שבה, על הסיכויים והסכנות שבה, בלב הי עם השני.

ובאופן מעשי: כל התנחלות כשטחים היום תיתן דחיפה עצומה לארבע המעצמות להחיש ודהגביר את מאמציהן, ו"להעמיד מול העובדה המוגמרת, הקטנה, של כמה ישובים כשטחים המוחזקים, את ה"עובדה המוגמרת הגדולה של הסכם לכפית שלום — לא השלום שאנחנו רוצים בו, לא השלום שאנחנו יכולים כיום להשיג אותו, לפי דעתי, כי אם שלום מסוג אחר.
 מעל לגישתו של חברי-הכנסת תמיר מרחף חזון סוציאלי — אם אפשר לקרוא לזה

מדי פעם צריכים לחזור ולומר את העיקר. בשבוע שעבר ניתנה לי ההזדמנות לכך כאשר הציע שמאל המיר הצעה לסדר היום, בעניין ההתנחלות, ו"שילוב" ה"שטחים. גולדה מאיר ענתה לו בנאום פולמוסי מוחץ. נמנעתי מהצבעה ונאמתי את הנאום הבא:
אורי אבנרי: נמנעתי מהצבעה מכיוון שלא יכולתי להסכים, כמובן, בשום צורה שהיא, עם חברי-הכנסת המיר, אבל לצערי אינני יכול גם להסכים לחלק מדבריה של ראש-הממשלה.
חברי-הכנסת תמיר חי בעולם דמי יוני משלו, מגורש מהמציאות הי עולמית והאזרבישוראלית. קשה לי התייחס לעולם זה ברצינות. אני יכול רק להצטער שחלק מסויים ברעתי-הקהל שלנו חי עימו בעולם פרטי ודמיוני זה.
 עלם זה בנוי על התעלמות כפולה: התעלמות מהמתרחש בעולם, ובעיקר בין ארצות-הברית "כריח-המועצות, והתעלמות מצע קיומו של עם ערבי-פלסטיני בעל רגש לאומי, כבוד לאומי, תגובות לאומיות משלו. אני מעז לומר כאן: התעלמות זו מעידה על בעליה שהם עצמם אינם אנשים בעלי